

**Plan Odnowy Miejscowości
Barszczówka na lata 2010 – 2013**

**GMINA TUROŚŃ KOŚCIELNA
Marzec 2010 r.**

1. Wprowadzenie

Polskie wsie są postrzegane jako obszary zacofane technicznie i mentalnie, o zaniedbanej infrastrukturze. Zmiana tej sytuacji powinna stać się priorytetowym celem działania każdej gminy. Dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich niezbędne jest zapewnienie wielofunkcyjności rolnictwa i wsi, zwiększenie funkcji gospodarczych i społecznych wsi, ochrony środowiska na obszarach wiejskich, ograniczenie bezrobocia oraz poprawa warunków życia ludności wiejskiej. Zmiany te muszą jednak mieć swoje źródło w inicjatywie mieszkańców danego obszaru wiejskiego. Warunkiem niezbędnym do aktywnego włączenia się miejscowości wiejskich w realizację przedsięwzięć na rzecz rozwoju i promocji lokalnych walorów kulturowych i przyrodniczych jest integracja społeczności lokalnej wokół budowy wspólnego planu działania, który można nazwać planem rozwoju wsi.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych dokumentów stanowiących podstawę określenia kierunków odnowy wsi, wytyczenia dróg jej rozwoju, a w konsekwencji poprawy warunków życia jej mieszkańców. Niniejsze opracowanie będzie stanowić użyteczne narzędzie zarządzania rozwojem społeczno-ekonomicznym Barszczówki zlokalizowanej na terenie gminy Turośń Kościelna.

Do głównych korzyści z posiadania Planu Odnowy zaliczyć można:

1. większą efektywność zarządzania zasobami lokalnymi, takimi jak: środowisko, ludzie, infrastruktura oraz środki finansowe,
2. angażowanie władz Gminy oraz mieszkańców wsi w planowanie swojej przyszłości,
3. identyfikacja głównych walorów, jak też ograniczeń blokujących rozwój danej miejscowości,
4. możliwość systematycznego monitorowania realizacji zapisanych w dokumencie działań.

Punktem wyjścia Planu Odnowy jest identyfikacja unikatowych zasobów lokalnych. Plan Odnowy zawiera także sposoby zmobilizowania tychże zasobów do promocji i rozwoju danej miejscowości.

Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny załącznik do

wniosku o sfinansowanie odnowy miejscowości ze środków „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013”, oś 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

Ze względu na fakt, że Plan Odnowy Miejscowości stanowi załącznik do wniosku o dofinansowanie odnowy wsi w ramach PROW-u poniżej przedstawiono zasadnicze cele.

Do głównych celów tego działania należą:

- poprawa jakości życia na obszarach wiejskich,
- promocja obszarów wiejskich,
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej,
- zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich,
- wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Barszczówka jest obszar tej miejscowości i jej kolonii.

Niniejsze opracowanie zawiera: opis wsi Barszczówka, inwentaryzację zasobów służących odnowie tej wsi, a także analizę SWOT, czyli identyfikację mocnych i słabych stron miejscowości, a także szans i zagrożeń jej rozwoju. Najważniejszym elementem niniejszego dokumentu jest opis planowanych kierunków rozwoju Barszczówki zawierający krótką charakterystykę planowych tam przedsięwzięć.

Zamieszczone w Planie zadania są efektem konsultacji społecznych. Zostały one zgłoszone przez mieszkańców, głównie liderów społeczno-gospodarczych. Plan Odnowy Miejscowości ma bowiem z założenia uwzględniać różne opinie, pomysły i koncepcje zgłaszane przez samych zainteresowanych odnową wsi, czyli przez członków społeczności. Należy zaznaczyć, że zasada konsultacji społecznych będzie utrzymana na każdym etapie realizacji Planu Odnowy Miejscowości Barszczówka. Władze Gminy Turośń Kościelna są otwarte na uwagi i postulaty mieszkańców. Sugestie społeczności lokalnej będą prezentowane na sesjach Rady Gminy, monitorujących stan realizacji przedmiotowego Planu.

2. Ogólna charakterystyka Barszczówki

2.1 Położenie miejscowości, przynależność administracyjna, demografia

Barszczówka, wieś położona na szlaku komunikacyjnym Białystok - Wysokie Mazowieckie, w sąsiedztwie Narwiańskiego Parku Narodowego ok. 7 km od Narwi i 10 km na zachód od Białegostoku w pobliżu drogi wojewódzkiej Nr 678 - administracyjnie przynależy do Gminy Turośń Kościelna (województwo podlaskie) i powiatu białostockiego, zajmując tereny w północnej jej części.

Liczba ludności w Barszczówce – zgodnie z danymi z Urzędu Gminy Turośni Kościelnej – wynosi około 147 osób (stan na koniec grudnia 2009). W strukturze wiekowej mieszkańców wsi dominują osoby w wieku tzw. produkcyjnym – stanowią one ponad 50% lokalnej społeczności. Kolejna grupa – licząca około 30% ogółu społeczności osoby młode – poniżej 18 roku życia oraz dzieci. Osoby starsze powyżej 60 roku życia to ponad 20 %. Struktura demograficzna miejscowości wskazuje na korzystne trendy demograficzne. W chwili obecnej obserwuje się napływ nowych mieszkańców (o czym świadczą statystyki). W ostatnich latach liczba mieszkańców prawie się nie zmniejszyła. Warto także podkreślić, że na terenie wsi mieszka pewna grupa osób, które w ostatnich latach dokonały zakupu działek z zamiarem stałego osiedlenia. Oznacza to, że faktycznie we wsi, zwłaszcza w okresie letnim, mieszka więcej osób, niż wskazują na to dane statystyczne uwzględniające wyłącznie osoby zarejestrowane w Urzędzie Gminy Turośń Kościelna.

Ze względu na brak na terenie miejscowości placówek oświatowych, młodzież pobiera naukę w szkołach na terenie Gminy Turośń Kościelna lub w zakresie nauki ponadgimnazjalnej na terenie miasta Białystok. Działalność sportowa prowadzona jest w szkołach i klubach na terenie Gminy Turośń Kościelna .

Ważną rolę w życiu wsi i rozwiązywaniu jej problemów odgrywa Rada Sołecka. Sołtys i Rada Sołecka inspirują działania prospołeczne służące rozwojowi wsi. Sołtys wsi uczestniczy w posiedzeniach Rady Gminy, podczas, których prezentuje interes mieszkańców wsi.

2.2 Przynależność Barszczówki do struktury przestrzennej gminy.

W strukturze przestrzennej Gminy Turośń Kościelna wyodrębniają się dwie strefy funkcjonalne:

- strefa podmiejska miasta Białystok w części północno – wschodniej,
- strefa rolno-osadnicza i leśna – w pozostałej części gminy,

Miejscowość Barszczówka usytuowana jest w strefie rolniczo - osadniczej.

Barszczówka wraz z kolonią mają znaczący potencjał rozwojowy jako miejscowość potencjalnego osadnictwa ludności z aglomeracji Miasta Białegostoku. Wpływ na to ma dogodne położenie komunikacyjne.

2.3. Analiza krajobrazu architektonicznego wsi Barszczówka

Wieś jest ulicówką - zabudowania występują w zwartych zespołach usytuowanych wzdłuż drogi. Przy zabudowaniach znajdują się przydomowe ogrody.

3. 1. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie wsi Barszczówka

Zasoby wsi to wszelkie elementy materialne i niematerialne, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości do budowania bądź realizacji publicznych bądź prywatnych przedsięwzięć związanych z odnową krajobrazu architektoniczno-kulturowego danej miejscowości.

3.2 Dziedzictwo kulturowe i rys historyczny.

Początki miejscowości wzmiankowane są od roku 1528, w roku 1723 wieś liczyła 52 mieszkańców i należała do dworu Kotuńskiego w Czaplinie¹. Jedynym obiektem zabytkowym wsi Barszczówka jest krzyż, znajdujący się przy wjeździe do wsi, postawiony w 1913 roku.

¹ Leszuk A. Dwory urzędników na Podlasiu w II połowie XVII w., Białostocczyzna 1/93.

Rysunek 1 Krzyż przydrożny.

W pobliżu Barszczówki znajduje się Podlaski Szlak Bociani (niebieski):
 Osowiec Twierdza - Laskowiec - Tykocin - Kurowo - Waniewo - Bokiny -
 Baciuty - Suraz - Zawyki - Doktorce - Wojszki - Kaniuki - Puchły - Trześcianka -
 Soce - Bondary - Narewka – Białowieża; długość szlaku - 210 km;

Podlaski Szlak Bociani

Podlaski Szlak Bociani łączy ze sobą cztery parki narodowe: Białowiecki, Narwiański, Biebrzański i Wigierski. Swoją unikalność zawdzięcza występowaniu wielu skupisk bocianów gniazdujących w dolinie Narwi i Biebrzy. Bociany lubią te miejsca ze względu na ciszę, spokój, bogactwo pożywienia wynikające z warunków naturalnych, побли́жа rzek, łąk i mokradeł. Trasa ta umożliwia poznanie życia i

zwyczajów bociana białego, utrwalonego w świadomości turystów z kraju i z zagranicy jako najbardziej charakterystyczny element polskiego krajobrazu. Motywem przewodnim szlaku są więc gniazda bociana białego.

Podlaski Szlak Bociani to jeden z pierwszych regionalnych markowych produktów turystycznych w Polsce i pierwszy na Podlasiu. Idea stworzenia szlaku jest oryginalną inicjatywą Północnopolaskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków (PTOP) i EKOTON s.c., popartą logistycznie i finansowo przez Polską Agencję Rozwoju Turystyki SA, Samorząd Województwa Podlaskiego, samorządy gminne, Polską Organizację Turystyczną, Ministerstwo Gospodarki, Duńską Agencję Ochrony Środowiska (DANCEE), branżę turystyczną i społeczności lokalne. Szlak otrzymał od Polskiej Organizacji Turystycznej certyfikat turystycznego produktu roku 2003.²

3.3 Infrastruktura społeczna

Jedynym obiektem z zakresu infrastruktury społecznej we wsi jest świetlica wiejska, która w chwili obecnej wymaga całkowitej przebudowy. Obecnie jest ona wykorzystywana przez mieszkańców do celów społecznych. W zadaniach inwestycyjnych gminy Turośń Kościelna na lata 2010-2012 zaplanowano remont budynku świetlicy na potrzeby kulturalne i społeczne mieszkańców.

3.4 Gospodarka i rolnictwo

Obszar wsi Barszczówka ma charakter rolniczo-osadniczy. Z uwagi na walory turystyczno-krajobrazowe, bliska odległość od Narwiańskiego Parku Narodowego należy oczekiwać wzrostu liczby kwater agroturystycznych i działalności okołoturystycznej.

Kluczową potrzebą miejscowości jest wyposażenie w sieć kanalizacyjną.

Ponad połowa ogółu użytków rolnych, to gleby III i IV klasy bonitacyjnej.

W ciągu ostatnich 10 lat istotnie wzrosła liczba osób osiedlających się na analizowanym obszarze. Główną przyczyną tego zjawiska jest wykupywanie siedlisk i działek pod budownictwo przez mieszkańców Białegostoku. Prawdopodobnie tendencja ta będzie się nasilała.

² www.wrotapodlasia.pl/pl/turystyka/szlaki+turystyczne/Podlaski_Szlak_Bociani.htm

4. Ocena mocnych i słabych stron wsi Barszczówka (analiza SWOT)

SILNE STRONY

- Bliskość stolicy województwa Białegostoku
- Doskonałe położenie komunikacyjne
- Bliskie położenie od obszaru Natura 2000 i Parku Narwiańskiego, predyspozycja do pełnienia przez wieś funkcji rekreacyjno-turystycznej i kulturowej.
- Naturalny pejzaż wiejski.
- Kompleksy leśne wokół wsi.
- Atrakcyjność terenów pod budownictwo.

SŁABE STRONY

- Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców,
- Zły stan dróg gminnych,
- Brak sieci kanalizacyjnej,
- Mała ilość oznakowanych szlaków turystycznych,
- Brak środków na promocję miejscowości,
- Migracja ekonomiczna ludzi młodych, wykształconych z miejscowości,
- Małe zaangażowanie mieszkańców w życie miejscowości.
- Brak miejsc pracy
- Brak na terenie sołectwa stowarzyszeń kulturalnych i sportowych,
- Brak zabytków duże rozdrobnienie rolnictwa
- Mała liczba firm na terenie sołectwa

SZANSE

- Dobra lokalizacja wsi Barszczówka
- Możliwość przenoszenia się mieszkańców z Białegostoku na wieś.
- Wykorzystanie potencjału turystycznego.
- Rozwój agroturystyki.
- Promocja miejscowości w gminie i regionie.
- Większa dostępność do środków zewnętrznych na rozwój miejscowości.

ZAGROŻENIA

- Słaby potencjał rozwojowy wsi .
- Brak działań umożliwiających „przyciągnięcie” młodych ludzi.

5. Opis planowanych zadań inwestycyjnych

W ramach działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych zaplanowano szereg zadań, których celami są:

- podniesienie jakości infrastruktury społecznej i komfortu życia mieszkańców,
- dbałość o środowisko naturalne,
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej wsi.

Cel ma służyć zaspokojeniu potrzeb społecznych, kulturalnych oraz rekreacyjnych mieszkańcom wsi. Możliwe to będzie dzięki realizacji następującego działania: Przystosowanie istniejącej świetlicy wiejskiej do potrzeb mieszkańców.

Zadanie 1.

Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Barszczówce.

Zadanie 2.

Zagospodarowanie terenu, wykonanie parkingów, placu zabaw dla dzieci, oświetlenie zewnętrzne.

Zadanie 3.

Renowacja krzyża przydrożnego.

Zadanie 4.

Wykonanie kanalizacji.

Zadanie.5

Budowa drogi asfaltowej i chodników we wsi

Zadanie 6

Ogrodzenie terenu świetlicy.

Zadanie 7.

Integracja osób działających na rzecz rozwoju miejscowości Barszczówka.

6. Odbiorcy Planu Odnowy Miejscowości

Odbiorcami projektu są mieszkańcy wsi Barszczówka oraz przejezdni i turyści. Projekt będzie oddziaływał także na sąsiednie miejscowości i na całą gminę Turośń Kościelna.

Wizja rozwoju miejscowości Barszczówka

Jak ma wyglądać wieś?	Wieś Barszczówka ma być przede wszystkim ośrodkiem komunikacyjnym, dążenie mieszkańców do poprawy estetyki wsi
Co ma ją wyróżniać?	Charakter turystyczny
Z czego mogliby utrzymywać się mieszkańcy?	Z agroturystyki, małej działalności gospodarczej, turystyki
Co powinno być bardziej wyeksponowane w dziedzinie kultury i dziedzictwa?	Promocja tradycji wiejskich, historii miejscowości i okolic
Jakie powinny być powiązania komunikacyjne?	Konieczność poprawy stanu dróg gminnych i powiatowych
Co powinno być proponowane	

dzieciom i młodzieży?	Organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych
-----------------------	---

7. Wdrożenie i monitorowanie realizacji Planu

Wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości rozpocznie się poprzez przyjęcie go przez Radę Sołecką wsi Barszczówka, a następnie poprzez przyjęcie go w formie uchwały przez Radę Gminy Turośń Kościelna. Podmiotem odpowiedzialnym za jego realizację będzie Wójt Gminy Turośń Kościelna. Ponadto zostanie powołane ciało wykonawcze Planu Odnowy Miejscowości Barszczówka, czyli zespół, którego zadaniem będzie zarządzanie i koordynacja Planem oraz monitoring realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych.

W skład Zespołu Wykonawczego Planu wejdą:

- ✓ Wójt Gminy Juchnowiec Kościelny,
- ✓ pracownicy Urzędu Gminy Turośń Kościelna odpowiedzialni za realizację inwestycji gminnych,
- ✓ pracownicy Urzędu Gminy Turośń Kościelna odpowiedzialni za pozyskiwania środków zewnętrznych,
- ✓ pracownicy Urzędu Gminy Turośń Kościelna odpowiedzialni za promocję gminy,
- ✓ sołtys i Rada Sołecka wsi Barszczówka,

Instrumenty realizacji Planu

Najważniejszym narzędziem realizacji Planu będzie budżet gminy. Zadania wynikające z Planu będą musiały znaleźć swoje odzwierciedlenie w corocznym budżecie Gminy Turośń Kościelna .

Kolejnym instrumentem jest tworzenie dobrego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, wyzwalanie lokalnych inicjatyw gospodarczych. Usatysfakcjonuje to mieszkańców pod względem rynkowym jak i ekonomicznym oraz przysporzy budżetowi kolejnych podatników.

Ważne jest także stosowanie tak zwanego „montażu finansowego” przy dużych

inwestycjach, to znaczy kumulacji środków pochodzących z różnych źródeł na realizację kolejnych zadań wynikających z planu.

W końcu istotne jest stworzenie odpowiedniego systemu marketingu miejscowości i gminy jako całości, (osiągnięcia samorządu, lokalnych przedsiębiorców, organizacji społecznych, mieszkańców i zasobów). Ułatwi to prowadzenie promocji wewnętrznej - skierowanej do mieszkańców gminy oraz promocji zewnętrznej.

Cele odnowy:

- ✓ Przebudowa świetlicy we wsi Barszczówka służyć będzie przede wszystkim społeczności lokalnej wsi, czyli jej mieszkańcom.
- ✓ Organizacja różnego rodzaju imprez kulturalnych i rekreacyjnych: konkursów, przeglądów, plenerów, koncertów.
- ✓ Zagospodarowanie terenu wokół świetlicy w tym: Plac zabaw będzie miejscem spotkań dla dzieci i młodzieży, boisko do siatkówki.

Podsumowanie

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości Barszczówka zakłada realizację zadań mających na celu poprawę jakości życia jej mieszkańców. Istotą tych zadań jest pobudzenie aktywności lokalnej społeczności, wzrost integracji społecznej mieszkańców wsi oraz rozwój form współpracy na rzecz rozwoju miejscowości poprzez promocję wartości lokalnych. Zakładane do realizacji przedsięwzięcia mają w konsekwencji doprowadzić do integracji społeczności lokalnej, promocji kultury, historii miejscowości i gminy, jak też miejsca rekreacji i turystyki weekendowej dla mieszkańców oraz przyjezdnych.

SOŁTYS
wsi Barszczówka
Gmina Turośń Kościelna

Ryszard Hrysiak